

Dnr 06-0780
Hanna Sejlitz/ES

Hörselskadades Riksförbund
besöksadress: Gävlegatan 16
Box 6605, 113 84 Stockholm
tel: +46 (0)8-457 55 00
texttel: +46 (0)8-457 55 01
fax: +46 (0)8-457 55 03
e-post: hrf@hrf.se

2006-11-30

Försäkringskassan
att. Ann Nilsson Frödeen
ann.nilsson-frodeen@forsakringskassan.se

Yttrande över remissen "Vägledning 2004:9 Sjukersättning och aktivitetsersättning revidering av kapitlet om vilandeersättning"

Inledning

HRF har tagit del av ovan rubricerade remiss och har beretts möjlighet att lämna synpunkter. HRF är Sveriges största intresseorganisation för hörselskadade och vi företräder både barndomshörselskadades och vuxenhörselskadades intressen.

Vi har förstått att remissen enbart rör tillämpning och inte lagändring. Ändå aktualiserar tillämpningstexten flera frågor.

Höga krav på den försäkrades kunskap om regler

Reglerna för ansökan om vilande sjuk- eller aktivitetsersättning ställer höga krav på individen som söker. Det krävs kunskap om när och hur ansökan måste ske. Söker den försäkrade för sent till exempel på grund av att man inte haft vetskap om möjligheten att söka vilande sjukersättning har den försäkrade ingen möjlighet att få detta. Ansökningsförfarandet enligt tillämpningstexten kräver även att den försäkrade känner till att man måste ansöka om vilande ersättning minst 12 månader innan en förlängning av sjukskrivningen. Missar man detta måste man vänta tills man på nytt nått upp till 12 månader och risken för onödig passivering ökar.

Vad kan Försäkringskassan göra?

Eftersom reglerna inte är flexibla på flera punkter är det viktigt att handläggare som möter försäkringstagare är medvetna om sitt viktiga informationsansvar som också måste vara tydligt. Handläggare måste möta individens behov, stödja och vara medvetna om att denne kanske inte alltid är mottaglig för informationen. Satsa från Försäkringskassans sida på tydlig och upprepad information om möjligheten till vilande ersättning till alla som får sjuk- eller aktivitetsersättning även till dem som inte för tillfället är aktuella för vilande ersättning. Informationen ska vara enkel att förstå och ge individen kunskap om vilka möjligheter vilande ersättning innebär samt krav som ställs på individen och ansökan för att undvika ovanstående problembild.

Vi vill också se att Försäkringskassan tillämpar en flexibilitet och överväger beviljande av ansökan om vilande ersättning som kommit in för sent om det finns tydliga acceptabla orsaker till varför ansökan kommer in för sent.

12-månadersregeln

Vi undrar varför man i tillämpningstexten valt att tolka lagen så att man vid förlängning av sjukskrivning måste vänta ytterligare 12 månader för att få vilande ersättning trots att man haft sjuk- eller aktivitetsersättning innan förlängningen. Vi uppfattar inte att man måste tolka det så i kap. 16 § 14: *"Ett sådant beslut får endast fattas om den försäkrade under minst tolv månader omedelbart dessförinnan har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning."*

Vi vill också fråga varför nedanstående text i ur proposition 1999/00:4 avsnitt 7 inte är medtaget i tillämpningsreglerna:

"Vissa undantag för den som prövar att förvärvsarbeta inom systemet med vilandeförtidspension

För att den försäkrade skall kunna pröva att förvärvsarbeta under det första året och utan hinder kunna få tillbaka pensionen om så önskas, och att arbetsförsöket inte senare skall kunna ligga till grund för minskning eller indragning av pensionen, måste ett undantag från de gällande reglerna om prövning av rätten till pension vid väsentligt förbättrad arbetsförmåga införas. Undantag behöver därför göras för den arbetsförmåga som ligger till grund för beslut om att få behålla förtidspension eller ha den vilande under de första tolv månaderna, dvs. beslut i enlighet med föreslagna regler i 16 kap. 15 16 §§ AFL."

Vad kan Försäkringskassan göra?

Vi vill att Försäkringskassan tar bort ovan nämnda tillämpning och gör det möjligt att söka vilande ersättning inom 12 månader efter en förlängning om man uppnått 12 månader under sin sammanlagda sammanhängande tid för sjuk- eller aktivitetsersättning.

Vi vill också att Försäkringskassan ser över möjligheten till undantag från 12-månadersregeln enligt ovanstående propositionstext.

Studier längre än två år

Som en konsekvens av en hörselskadad persons studiesituation kan det ibland behövas lägre studietakt av olika orsaker för att personen ska klara av sin utbildning. En lägre studietakt leder till att en utbildning i praktiken kan ta längre tid och ibland utan att den försäkrade vet om det från början. Vi vill att även dessa personer ska känna trygghet i möjligheten att söka vilande sjukersättning för att våga avsluta sin utbildning om den överstiger två år.

Vissa utbildningar är längre än två år och kan vara en möjlighet för den försäkrade att återgå till arbetslivet efter. 24-månadersregeln begränsar individens valmöjligheter när det gäller utbildningar och arbetsområde.

Vad kan Försäkringskassan göra?

Här är lagen tydlig på punkten att vilande ersättning endast går att få i 24 månader. Vi vill ändå påtala problemet och frågar oss om det finns möjlighet att hitta en flexibilitet i systemet och i framtiden kunna bevilja längre vilandeperiod vid särskilda skäl t ex lägre studietakt.

Omfattning av vilande ersättning

Vi ser en stelbenthet i att vilande ersättning endast går att få i hel, tre fjärdedel, halv eller en fjärdedel. Om man då provar att arbeta t ex 60 % (se exempel i texten på sidan 33) förlorar den försäkrade en 15 % av sin inkomst eftersom denne måste ansöka om 75 % vilande ersättning. Ett bortfall som för många kan vara alltför kännbart och den försäkrade i exemplet därför väljer att arbeta 50 % då steget till 75 % kan upplevas som för stort att göra på en gång. Det kan också vara så att man måste anpassa arbetsmängden efter vad arbetsplatsen har möjlighet att erbjuda.

Denna tillämpning är inte anpassningsbar efter individens och arbetsplatsens behov, vilket gör att risken är stor att en del inte har möjlighet eller väljer att inte utnyttja hela sin arbetsförmåga.

Vad kan Försäkringskassan göra?

Även här ser vi i 7 kap. 2 § AFL att lagen är tydlig på punkten att vilande sjuk- och aktivitetsersättning kan beviljas till hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Vi vill att Försäkringskassan för ett resonemang kring hur ovan nämnda problembild kan lösas för att den försäkrade ska få möjlighet att utnyttja maximal arbetsförmåga och/eller kunna anpassa arbetsmängden efter vad som är möjligt på arbetsplatsen även om den inte motsvarar systemets regler. Försäkringskassan bör alltså i alla lägen sträva mot att kunna anpassa storleken på ersättningen till arbetets omfattning t ex 40 % ersättning vid 60 % arbete.

Socialförsäkringsnämnder tas bort?

Enligt den information vi fått ska Socialförsäkringsnämnderna avskaffas. Om detta stämmer bör det korrigeras i texten under avsnitt 18.13.

Textens form

Generellt är textens form stundtals svårläst då det är finns flera upprepningar och ibland onödigt krånglig svenska.

Med vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund

Hans Ericson
generalsekreterare